фонду фахової періодики; запровадження системи міжбібліотечної електронної доставки документів; використання веб-технологій для розвитку віртуальної довідки та послуги вибіркового розповсюдження інформації, створення навігаторів за фаховими інтернет-виданнями митної проблематики.

Подальшого наукового аналізу потребують інформаційно-комунікаційні зв'язки бібліотек митних закладів освіти в контексті їхньої взаємодії на відомчому та міжвідомчому рівнях з подальшою інтеграцією до складу національних, міждержавних та світових інформаційних ресурсів з митної справи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Васюк О. В. Інформаційно-бібліографічне забезпечення юристів : моногр. / О. В. Васюк ; Нац. аграр. ун-т. — К., 2004. — 159 с.*
2. *Васюк О. В. Інформаційно-бібліографічне забезпечення юристів в умовах формування правової держави : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 07.00.08 / О. В. Васюк ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. — К., 2003. — 20 с.*
3. *Лесюк О. В. Електронна бібліотека Державної митної служби України в системі комунікаційних ресурсів галузі / О. В. Лесюк // Бібліотека ВНЗ на новому етапі розвитку соціальних комунікацій : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Дніпропетровськ, 22–23 квіт. 2010 р. — Д., 2010. — С. 59.*
4. *Лесюк О. В. Інформаційно-комунікаційне забезпечення науково-дослідної роботи Академії митної служби України / О. В. Лесюк // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф., 18–19 листоп. 2010 р. — Х., 2010. — С. 211–213.*
5. *Митний кодекс України : текст прийнятий Верховною Радою України 11 лип. 2002 р. із змінами та допов. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=92-15.*
6. *Павлов А. П. Державний науково-дослідний інститут митної справи — перші кроки митної науки / А. П. Павлов // Митна справа. — 2009. — № 5. — С. 40–43.*
7. *Пасмор Ю. В. Бібліотечно-інформаційне забезпечення правової науки в Україні: напрями консолідації : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.03. / Ю. В. Пасмор ; Харк. держ. акад. культури. — Х., 2011. — 20 с.*
8. *Пасмор Ю. В. Питання інформаційного забезпечення правової науки: соціально-комунікативний аспект / Ю. В. Пасмор // Освіта регіону. — 2009. — № 4. — С. 150–154.*

Надійшла до редколегії 06.09.2011 р.

УДК 621.37(063): 303.71

Н. Л. РЖЕВЦЕВА

АНАЛІЗ ПУБЛІКАЦІЙ МІЖНАРОДНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ КРИМІКО (1991–2009 РР.)

Аналізується участь учених і фахівців України в організації і роботі міжнародної Кримської конференції «СВЧ-техніка і телекомунікаційні технології» за 1991–2009 рр. у

чотирьох аспектах: публікації, робота у складі комітетів (персоналії), організація комітетів у Києві, внесок жінок-учених України у розвиток конференції.

Ключові слова: *КриМіКо, СВЧ-техніка і телекомунікаційні технології, Україна, бібліометричний аналіз, статистичний аналіз, гендерний аспект.*

Анализируется участие ученых и специалистов Украины в организации и работе международной Крымской конференции «СВЧ-техника и телекоммуникационные технологии» в 1991–2009 гг. в четырех аспектах: публикации, работа в составе комитетов (персоналии), организация комитетов в Киеве, вклад женщин-ученых Украины в развитие конференции.

Ключевые слова: *КрыМиКо, СВЧ-техника и телекоммуникационные технологии, Украина, библиометрический анализ, статистический анализ, гендерный аспект*

The report analyzes the participation of the scientists and professionals of Ukraine in organization and work of the International Crimean Conference «Microwave engineering and telecommunication technologies» in 1991–2009 in the four aspects: publications, work in the committee (personalias), organization of the committee work in Kiev, contribution of the women scientists of Ukraine in the development of the conference.

Key words: *CriMiCo, microwave engineering and telecommunication technologies, Ukraine, bibliometric analysis, statistic analysis, gender aspect.*

В сучасних умовах розвитку інформаційного суспільства зростає значення наукових комунікацій, що викликає активізацію пошуків їх особливостей у різних наукових галузях, оскільки всередині наукового мережевого співтовариства формуються групи в рамках окремої галузі, певного предмета чи окремого проекту. Значна роль у підвищенні ефективності наукового процесу, встановленні соціальних зв'язків та комунікацій між ученими належить конференціям. Тому важливим завданням бібліотек є здійснення бібліометричного та наукометричного аналізу наукових публікацій на рівні країн, організацій, окремих учених та колективів.

Зазначену проблему активно досліджують українські та зарубіжні бібліотекознавці, зокрема: О. М. Кобєлєв, Т. Б. Грищенко, О. І. Воверене, О. М. Зусьман, В. О. Маркусова та багато інших. Використовуючи статистичні методи для аналізу наукової літератури, автори визначають тенденції розвитку предметних галузей, особливості авторства, взаємний вплив публікацій [1; 2; 7; 8]. Проте наукометричний аналіз розвитку такого надзвичайно важливого наукового напряму як радіотехнології не здійснювався. Отже, актуальним є виявлення динаміки участі вчених України в роботі КриМіКо.

Мета — висвітлення результату аналізу доповідей українських учених, опублікованих у матеріалах Міжнародної Кримської конференції «СВЧ-техніка і телекомунікаційні технології» (КриМіКо).

Міжнародна конференція «КриМіКо» є однією з основних конференцій з проблем радіотехнологій, яка проводиться в Севастополі протягом 20 років. Вона настільки набула популярності серед наукової спільноти, що кількість організацій та авторів щороку збільшується. Її матеріали розміщені нині в БД ВІНІТІ, Scopus, Tomson Reuters ISI, головною ознакою яких є найповніше зібрання рефератів та цитат з рецензованих наукових видань, а пошукові системи Web 2.0 використовують ці програмні засоби для відстеження та аналізу наукових досліджень.

Слід зазначити, що за ініціативи України в 1991 р. відбулося проведення першої Кримської конференції «СВЧ-техніка і супутниковий прийом» (нині «СВЧ-техніка і телекомунікаційні технології»). Формування програми конференції в 1991–1996 рр. здійснювалося на засіданнях експертних груп, які «фрагментарно» збиралися в Києві, Москві й Харкові [4]. З 1997 р. почав функціонувати в повному складі Програмний комітет: у 1997 і 1998 рр. — у Києві, в 1999 і 2000 рр. — у Мінську, в 2001 і 2002 рр. — у Таганрозі. Починаючи з 2003 р. засідання комітетів конференції проводяться за циклом: Мінськ — Київ — Москва (зокрема в Києві засідання комітетів відбулося у 2004 і 2007 рр.). Головна ініціатива щодо організації засідань у Києві належить проректорові Національного технічного університету України «КПІ», членові-кореспондентові НАН України М. Ю. Ільченку і голові правління ВАТ «Сатурн» В. М. Чмілю. Тобто зібрання комітетів конференції відбувається в різних державах, а її проведення традиційно проходить в Севастополі. Так, перша, друга та третя конференції проведені на базі Севастопольської філії Республіканського будинку економічної і науково-технічної пропаганди, назва якої була змінена спочатку на Севастопольську філію Республіканського будинку економічних і науково-технічних знань, потім — на Севастопольський будинок знань; четверта і п'ята — у Діловому і культурному центрі Севастополя, шоста — у Будинку офіцерів флоту та Севастопольському державному технічному університеті (СевДТУ), сьома восьма, дев'ята і десята — в СевДТУ, одинадцята — у СевДТУ і Чорноморській філії МДУ ім. М. В. Ломоносова, дванадцята — у Чорноморській філії МДУ ім. М. В. Ломоносова, Севастопольській міській раді й Морському гідрофізичному інституті (МГІ) НАН України, тринадцята — у Чорноморській філії МДУ ім. М. В. Ломоносова, Севастопольському національному технічному університеті (СевНТУ) і МГІ НАН України. чотирнадцята і всі подальші конференції організуються на базі СевНТУ. Головна ініціатива проведення конференції в СевНТУ належить першому проректорові О. Г. Лук'янчуку й завідувачу кафедри радіотехніки і телекомунікацій Ю. Б. Гімпілевичу.

Усвідомлюючи важливість бібліометричного та наукометричного аналізу як основи моніторингу розвитку й інформаційної підтримки наукових розробок, наукова бібліотека Севастопольського національного технічного університету розпочала вивчення матеріалів конференції «КриМіКо» за період з 1991р. до 2010 р. На першому етапі аналіз проводився за такими загальними параметрами:

– діяльність організаційного і програмного комітетів;

– динаміка публікацій учених України за секціями КриМіКо;
– участь організацій України в роботі конференції;
– публікаційна активність учених — жінок України — за секціями КриМіКо.

Безумовно, успіх КриМіКо багато в чому залежить від роботи програмного й організаційного комітетів, у складі яких — учені України, Росії, Білорусі, Англії, США, Кореї, Нідерландів і Польщі. За 19 років у складі організаційного комітету попрацювали 94 вчених. Представники України ввійшли до складу оргкомітету вже з першої конференції КриМіКо. Це — Бартко Г. Г. (СПІ, Севастополь), Гімпілевич Ю. Б. (СПІ, Севастополь), Дон Є. Ф. (Сімферополь), Єрмолов П. П. (підприємство «Вебер», Севастополь), Кондрашова Н. П. (Севастополь), Сівков В. Г. (Севастополь), Хівков А. П. (Київ). Протягом подальших 19-ти конференцій в оргкомітеті від України активно працювали: Артюхов П. В. (підприємство «Вебер», м. Севастополь, 1993, 1995–1997, 2000–2006 рр.); Афонін І. Л. (СевНТУ, м. Севастополь, 1996–1997, 1999–2001, 2004–2009 рр.); Єрмолов П. П. (підприємство «Вебер», м. Севастополь, 1991–2009 рр.); Ільченко М. Ю. (НТУУ «КПІ», м. Київ, 1993–2009 рр.); Лук'янчук О. Г. (СевНТУ, р. Севастополь, 1996–2009 рр.); Наритник Т. М. (ІЕЗ УАННП, м. Київ, 1998–2009 рр.); Сундучков К. С. (ДП «Укркосмос», м. Київ, 1993–2000, 2002–2004 рр.); Цвєтков Л. І. (Кримська астрофізична обсерваторія, с. Наукове, 2000–2009 рр.).

Таблиця 1.

Склад комітетів конференції за країнами

	Оргкомітет	**Програмний комітет**
Україна	64	44
Росія	21	30
Белорусія	6	6
Великобританія	1	-
Корея	1	-
Нідерланди	-	1
Польща	1	-
США	-	1
Всього	94	82
З них жінок	8	4
в т.ч. з України	4	2
Росії	3	2
Нідерландів	1	-

У складі оргкомітету КриМіКо в різні роки трудилися жінки — вчені: Кондрашова Н. П. (Севастополь, 1991–1993гг.), Бартко Г. Г. (Севастополь, 1991–1992 рр.), Пойгіна М. І. (БКЦТ «Мікротек», м. Київ, 1993–1995, 1997–1999, 2001–2004 рр.), Ржевцева Н. Л. (СевНТУ, Севастополь, 2005–2009 рр.).

Перші засідання програмного комітету КриМіКо відбулися в 1992 р. В тому ж році членами Оргкомітету конференції від України стали Гімпілевич Ю. Б. (СевНТУ, м. Севастополь), Єрмолов П. П. (підприємство «Вебер», м. Севастополь), Ільченко М. Ю. (НТУУ «КПІ», м. Київ), Пустовойтенко В. В. (МГІ НАН України, м. Севастополь), Романцов Ю. А. (Радіоастрономічний інститут НАН України, м. Харків), Сундучков К.С. (ДП «Укркосмос», м. Київ), Черноморченко О. М. (підприємство «Вебер», м. Севастополь), Шелковников Б. М. (НТУУ «КПІ», м. Київ). За 1991–2009 рр. у складі програмного комітету конференції трудилися 82 вчені з різних країн. Великий внесок до розвитку конференції внесли представники програмного комітету від України проф. Гімпілевич Ю. Б. (СевНТУ, м. Севастополь, 1992–1993, 1997–2009 рр.), к. ф.-м. н. Єрьомка В.Д. (ІРЕ НАН України, м. Харків, 1995, 1997–2009 рр.), к. т. н. Єрмолов П. П. (підприємство «Вебер», Севастополь, 1992–2009 рр.), д. т. н., чл.-кор. НАН України, проф. Ільченко М. Ю. (НТУУ «КПІ», м. Київ, 1992–2009 рр.), д. т. н., проф. Лобкова Л. М. (СевНТУ, м. Севастополь, 1995–2009 рр.), д. ф.-м. н., проф. Магда І. І. (ННЦ «ХФТІ», м. Харків, 1995–2009 рр.), к. т. н. Пойгіна М. І. (БКЦТ «Мікротек», м. Київ, 2000, 2002–2009 рр.), д. т. н., проф. Сундучков К. С. (АТ НПП «Сатурн», м. Київ, 1992, 1994–2009 рр.), к. т. н. Шелковников Б. М. (НТУУ «КПІ», м. Київ, 1992, 1995–2009 рр.).

Учені України брали участь у всіх дев'ятнадцяти конференціях. У матеріалах конференції за ці роки опубліковано 4833 доповіді, з якими виступили 2546 учених України, з них 82 оглядові і замовлені. Вчені України брали участь у всіх 16 секціях і семінарах, на яких озвучили 52% від загальної кількості опублікованих доповідей. Динаміка публікацій учених України за напрямами конференції КриМіКо наведена в табл. 2.

Дослідження публікацій за організаціями (256) і авторами (2546) з України проводилося методом статистичного аналізу кількісних характеристик первинних документів конференції. У табл. 3 наведені 15 організацій, автори як опублікували найбільшу кількість доповідей за 19 років проведення конференції.

Дані про авторів, котрі опублікували найбільшу кількість доповідей, наведені в табл. 4 і свідчать про наукову активність організацій, що брали участь у КриМіко (табл. 3).

Заслуговує на увагу гендерний аспект конференції. У англо-російському словнику Мюллера поняття «гендер» розуміється як граматичний рід. Нині слово «gender» в англійській мові стосовно людей стало ємнішим поняттям, ніж слово «стать». Воно охоплює всі аспекти взаємовідносин жінок і чоловіків. Перш за все під гендерними ролями розуміють соціальні ролі жінок і чоловіків. Як усе вищесказане пов'язане зі становищем жінок у науці? Розвиток науки сприяв величезним досягненням. Від того, яких позицій дотримуватимуть учені, багато в чому залежатиме майбутнє людства. Роль науки в досягненні цієї мети є надзвичайно важливою, якщо не вирішальною. Обсяг знань постійно зростає, вдосконалюються також засоби доступу до інформації, відбувається спеціалізація і ускладнення знань в окремих сферах. Серед різноманітних проблем історії науки менш вивченою

Таблиця 2

Кількість публікацій авторів з України за напрямами КриМіКо

	Назва напряму	1991-2000	2001-2008	1991-2008
	Замовлені й оглядові доповіді *	60*	22*	82*
1	Твердотільні прилади і пристрої НВЧ	78	78	156
1a	Моделювання і автоматизоване проектування твердотільних приладів і пристроїв	57	33	90
2	Електровакуумні й мікровакуумні прилади НВЧ	64	130	194
3	Системи НВЧ зв'язку, мовлення та навігації	109	347	456
4	Антени й антенні елементи	161	148	309
5	Пасивні компоненти	87	138	225
5a	Матеріали і технологія НВЧ-приладів	28	59	87
5b	Наноелектроніка і нанотехнологія	9	17	26
6	НВЧ-електроніка надвеликих потужностей та ефекти	61	86	147
6a	Електромагнітна і радіаційна стійкість матеріалів та електронної компонентної бази	3	8	11
7	НВЧ-вимірювання	107	157	264
8	Прикладні аспекти НВЧ-техніки	76	81	157
8a	НВЧ-техніка в медицині й екології	23	106	129
9	Радіоастрономія, дистанційне зондування та поширення радіохвиль	75	96	171
H	Історія досліджень у галузі радіотехнологій	8	27	33
E	Підготовка інженерів і фахівців телекомунікаційного профілю	11	47	58
	УСЬОГО	957	1558	2515 (2132)**
	Серед них публікації жінок-учених	205	370	575

*загальна кількість публікацій

** спільні публікації з іншими авторами

є проблема жіночої участі у формуванні науки. На прикладі публікацій конференції КриМіКо простежимо динаміку публікацій жінок — учених України — та їх внесок у розвиток радіотехнологій.

За результатами проведеного дослідження виявлено, що жінки — учені за 19 років опублікували 22,8% (575) доповідей. Динаміка публікацій учених — жінок України за напрямами КриМіКо наведена в табл. 5.

Найбільша кількість публікацій ученими-жінками була представлена в секціях 3 (16,2%), 4 (41,7%),5 (25,3%), 7 (23,5%), 8 (32,5%), 8a (40,3%). Процентне відношення складено з розрахунку опублікованих доповідей на

Таблиця 3

Кількість авторів і публікацій з України за організаціями

№ п/п	Організації	К-сть авторів	К-сть публікацій
1	Інститут радіофізики і електроніки ім. А. Я. Усикова НАН України	261	368
2	Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна	193	311
3	Харківський національний технічний університет радіоелектроніки	176	154
4	Севастопольський національний технічний університет	168	251
5	НТУУ «Київський політехнічний інститут»	140	158
6	Інститут телекомунікаційних систем НТУУ «КПІ»	110	160
7	Харківський фізико-технічний інститут	96	99
8	Оріон, ДП НДІ	58	56
9	Сатурн, ВАТ НПП	56	63
10	Львівський науково-дослідний радіотехнічний інститут	53	38
11	Радіоастрономічний інститут НАН України	50	35
12	Бета ТВком, ТОВ	49	50
13	НДІ радіотехнічних вимірювань	46	35
14	Дніпропетровський національний університет	45	31
15	Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського	39	47
Усього	організацій — 256	2546	2515 (2132)*

* спільні публікації з іншими авторами

кожній секції. Отримані дані свідчать про активну участь жінок у науковій діяльності сфери радіотехнологій та поширенні результатів своїх досліджень на конференціях міжнародного рівня.

Таким чином, проведене дослідження дозволило:

- визначити основні напрями наукових досліджень у країнах-учасницях КриМіКо;
- з'ясувати публікаційну дослідницьку активність країн та організацій, що беруть участь у КриМіКо, наукову продуктивність авторів конференції, наукові зв'язки та внесок учених вищої школи в розвиток радіотехнологій.

Крім того, за результатами аналізу наукова бібліотека Севастопольського національного технічного університету створила БД «КриМіКо», яка розміщена на веб-сторінці бібліотеки (http://sevntu.com.ua/bibl/), та підго-

Таблиця 4

Українські автори, котрі найчастіше публікуються в матеріалах конференції

	Автори	Організації	К-сть публікацій
1	Ільченко М. Ю.	НТУУ «КПІ»	73
2	Горобець М. М.	ХНУ ім. В. Н. Каразіна	64
3	Єрьомка В. Д.	ІРЕ ім. А. Я. Усікова НАН України	60
4	Наритник Т. М.	ІЕЗ УАННП	58
5	Шелковніков Б. М.	НТУУ «КПІ»	51
6	Лобкова Л. М.	СевНТУ	45
7	Катрич В. О.	ХНУ ім. В. Н. Каразіна	42
8	Шматько О. О.	ХНУ ім. В. Н. Каразіна	40
9	Прохоров Е. Д.	ХНУ ім. В. Н. Каразіна	38
10	Широков І. Б.	СевНТУ	33

товила до друку бібліографічний покажчик «Міжнародна Кримська конференція «СВЧ-техніка і телекомунікаційні технології: 1991–2010 рр.». До видового складу інформаційного потоку ввійшли праці КриМіКо за такими типами: аналітичні, дослідницькі, методичні, програмно-організаційні.

Наступний етап досліджень — аналіз матеріалів міжнародної Кримської конференції СВЧ-техніка і телекомунікаційні технології» Білорусі та Росії, які брали активну участь у конференції та у світових реферативних базах даних, зокрема в реферативній БД Scopus за 2004–2009 рр.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Воверене О. И. Библиометрия — структурная часть методологии информатики / О. И. Воверене // НТИ. Сер. 1. — 1985. — № 7. — С. 1–5.*
2. *Грищенко Т. Б. Наукометрический анализ публикаций международной конференции «CriMiKo» в мировых электронных базах данных / Т. Б. Грищенко, А. Н. Никитенко // СВЧ-техника и телекоммуникационные технологии (КрыМиКо'2009) : материалы междунар. конф. (19; 14–18 сент. 2009 г.; Севастополь). — Севастополь : Вебер, 2009. — Т.1. — С. 30–31.*
3. *Ермолов П. П. Периодизация и основные объекты в истории исследований по радиотехнологиям в Крыму // СВЧ-техника и телекоммуникационные технологии (КрыМиКо'2007) : материалы междунар. конф. (17; 10–14 сент. 2007 г.; Севастополь). — Севастополь : Вебер, 2007. — С. 39–44.*
4. *Ермолов П. П. Десятилетие конференции «СВЧ-техника и телекоммуникационные технологии» / П. П. Ермолов // Технология и конструирование в электронной аппаратуре. — 2001. — № 2. — С. 59–62.*
5. *Ермолов П. П. Об участии Беларуси в организации и работе КрыМиКо (1981–2008 гг.) / П. П. Ермолов, Н. Л. Ржевцева // СВЧ-техника и теле-*

Таблиця 5

Кількість публікацій авторів-жінок з України за напрямами КриМіКо

	Назва напряму	1991-2000	2001-2008	1991-2008
	Замовлені й оглядові доповіді*	7*	1*	8*
1	Твердотільні прилади і пристрої НВЧ	17	6	23
1a	Моделювання і автоматизоване проектування твердотільних приладів і пристроїв	7	3	10
2	Електровакуумні і мікровакуумні прилади НВЧ	9	17	26
3	Системи НВЧ зв'язку, мовлення та навігації	13	61	74
4	Антени й антенні елементи	63	66	129
5	Пасивні компоненти	23	34	57
5a	Матеріали і технологія НВЧ-приладів	3	21	24
5b	Наноелектроніка і нанотехнологія	2	4	6
6	НВЧ-електроніка надвеликих потужностей та ефекти	1	7	8
6a	Електромагнітна і радіаційна стійкість матеріалів та електронної компонентної бази	-	1	1
7	НВЧ-вимірювання	26	36	62
8	Прикладні аспекти НВЧ-техніки	24	27	51
8a	НВЧ-техніка в медицині й екології	6	46	52
9	Радіоастрономія, дистанційне зондування та поширення радіохвиль	10	20	30
H	Історія досліджень у галузі радіотехнологій	-	2	2
E	Підготовка інженерів і фахівців телекомунікаційного профілю	1	19	20
	УСЬОГО	205	370	575

* загальна кількість публікацій

коммуникационные технологии (КрыМиКо'2009) : материалы конф. (19; 14–18 сент. 2009 г.; Севастополь). — Севастополь : Вебер, 2009. — Т.1. — С. 32–35.

6. *Ермолов П. П. К определению понятия «Радиотехнологии» в историографии науки и техники / П. П. Ермолов // СВЧ-техника и телекоммуникационные технологии (КрыМиКо'2010) : материалы конф. (20; 13–17 сент. 2010 г.; Севастополь). — Севастополь : Вебер, 2010. — Т.1. — С. 94–95.*

Надійшла до редколегії 13.10.2011 р.